

Psalm 8

Liturgie Baflo - 22 juli 2012, 9.30 uur

- Votum en zegengroet
- Zingen: Gez. 159:1,2,3
- De Tien Woorden
- Zingen: Ps. 19:1,3
- Gebed
 - Doop van **Nils Lukas Tiekstra**
 - Lezen Doopsformulier 1
 - Doopgebed
 - Vragen aan de doopouders
 - Kinderen mogen naar voren komen
 - Zingen: Gez. 45:1,2
 - Doopsbediening
 - Zingen: Opw. 518
 - Opwekking aan de gemeente
 - Dankgebed

- Schriftlezing + tekst: Psalm 8
- Zingen: Ps. 8:1,2,3,4,5,6
- Preek
- Zingen: Gez. 145:1,2,3,4
- Gebed
- Collecte (ondertussen: Filmpje 'Ik moet weggaan')
- Zingen: Ps. 147:1,2,5
- Zegen
- Gezongen Amen: Lb. 456:3

- Overhandiging van de doopkaart
- Gelegenheid om te feliciteren

*Deze preek is ook gehouden in de dienst te Kantens / Middelstum op 22 juli 2012, 14.30 uur waarin **Aron Jager** werd gedoopt*

Preek over Psalm 8

Thema:

God en zijn mensenkind. Ofwel: Hoe machtig is de naam van de HEER.

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Kinderstemmen

Hopelijk horen we het stemmetje van Nils / Aron nog even in deze kerkdienst.

[Alternatief: Heb je het stemmetje van Nils / Aron gehoord zo straks? Mooi hè?] Een beetje huilen. Even van zich laten horen. Geweldig!

Is het ook leuk voor de ouders, Sander en Karolien / Menno Jan en Annemarie?

Misschien dachten jullie wel: "Als hij maar niet de hele kerkdienst ligt te schreeuwen." Dan loop je er als ouder even uit met je kind. Want je wilt niet dat het de mensen stoort.

Maar, even de stem laten horen [– zoals net gebeurde –] dat is een mooie illustratie bij Psalm 8. Daar horen we immers ook de stemmen van kinderen en zuigelingen, van de peuters en de baby's.

Het is trouwens ook mooi, als de andere kleine kinderen iets zeggen in de kerkdienst, soms spontaan reageren op woorden in de preek of op andere dingen in de dienst of meezingen met een lied dat ze kennen. [Straks onder de collecte even het filmpje met een versje dat de kinderen op school geleerd hebben.] Het zijn onze kleine profheetjes.

David zegt in Psalm 8 dat God de HEER heel sterke dingen doet met de stemmen van kinderen en zuigelingen. Ja, met de kleintjes van zijn volk en zijn gemeente in het algemeen.

God verbindt zich sowieso aan hen. En hij laat dat zien door hun het teken en zegel van zijn verbond te geven. Zijn beloften, voorzien van Gods eigen handtekening. God verbindt zich aan onze kinderen door hen vanaf het begin op de naam van de Heer Jezus te zetten. Dat zegt de doop in de naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest.

David is zeer verwonderd over die verbinding tussen de machtige naam van de HEER en het mensenkind – niet meer dan een sterveling – inclusief kinderen en zuigelingen.

Daar zingt hij deze psalm over. En de Heilige Geest legt hem ook in onze mond, volwassenen en kinderen. Met de bedoeling dat wij allen erkennen en belijden: Hoe machtig is de naam van God de HEER op heel de aarde!

2. Gods naam en luister

De lof op de naam van de HEER staat op de hoekpunten van de psalm. Daaraan hangt David zijn lied op. Als een hangmat of een waslijn tussen twee stevige palen in de grond.

*"HEER, onze Heer,
hoe machtig is uw naam
op heel de aarde."*

Daar gaat het in deze psalm dus om: het eren en loven van God de HEER en van zijn machtige naam. Wat David verder zingt o.a. over de positie van het menskenkind, zijn geringheid en zijn glorie, staat geheel in dat teken.

Het eren van God zit al in de manier, waarop David God aanspreekt en benoemt:

"HEER, onze Heer." De ene keer met allemaal hoofdletters, de andere keer niet.

HEER, dat is Jahwe. Zo noemt God zichzelf. Want zo is hij. *"Ik ben die er zal zijn."*

Deze naam wordt ook wel weergegeven met de ENE of de EEUWIGE.

De EEUWIGE is onze Heer, belijdt David en legt hij de gemeente in de mond. Heer, dat is hij die alle macht en gezag heeft. Omdat hij alles gemaakt heeft en er dus de Eigenaar van is. Hij is onze maker. En hij heeft het ook over ons te zeggen en over heel zijn volk, ja over heel de wereld.

Dat zit allemaal in de naam van God de HEER. Hoe machtig is die naam van God op heel de aarde! Dat is geen vraag, maar een bewonderende uitroep.

Dat Gods naam machtig is, is te zien aan en in alle dingen die God doet en die hij gemaakt heeft. Hij is er beroemd door, zeggen wij dan. Bijvoorbeeld van mensen die ergens steengoed in zijn. Die uitblinken op hun vakgebied, in hun kunst, of in hun sport. Zulke mensen hebben een naam. Ze zijn kampioenen en oogsten brede bewondering bij de mensen.

Bij God de HEER is dat nog veel meer zo. David ziet het en erkent het.

"U die aan de hemel uw luister toont - ..." (vs. 2a)

David kijkt kennelijk op een heldere avond of in een mooie nacht omhoog, naar de hemel boven en rondom hem. Daar ziet hij de maan en de sterren aan de hemel staan. En hij raakt weer onder de indruk van de grootsheid daarvan.

*"Zie ik sterren aan de hemel staan,
aan de donkerblauwe lucht de maan,
is het of de nacht mij noemt de naam
van een machtig God."* (ELB 163; E&R 181)

God toont aan de hemel zijn luister, zijn majesteit, zijn glorie. David noemt het *"het werk van uw vingers"*.

Daarmee roemt hij de precisie van het werk van God. "Hij heeft het in zijn vingers," zeggen wij van iemand die zeer deskundig is op zijn vakgebied.

Heel precies zijn de hemellichamen door God in het heelal neergezet en bevestigd. God heeft ze hun vaste plaats gegeven. Met veel gevoel en op de millimeter nauwkeurig.

We kennen de Duitse term 'Fingerspitzengefühl'. Dat drukt fijngevoeligheid en precisie uit. Wij mensen hebben soms te dikke vingers voor millimeterwerk. Ik wel in elk geval. En we pakken een pincet of gebruiken ander fijn instrumentarium. God doet het met zijn vingers. Dat is het fijne werk van God in het onmetelijke heelal. Voor hem millimeterwerk. Hoe groot is God! Hoe machtig is zijn naam op heel de aarde en ver daarbuiten.

[Een ander voorbeeld van het werk van Gods vingers: de Tien Woorden. Met zijn vinger heeft God de HEER de wet van de Tien geboden opgeschreven op de stenen platen. Eigenhandig dus en met de uiterste nauwkeurigheid.]

David ziet het werk van Gods vingers en hij ontdekt steeds meer de luister, de glorie van God. En het doet hem verwonderd zingen.

3. Zwak en sterk

We gaan nu met David op zoek naar verbinding tussen de machtige naam van de HEER en de stemmen van kinderen en zuigelingen.

In het licht van Gods luister aan de hemel is het des te opvallender dat deze machtige HEER iets doet met de stemmen van kinderen en zuigelingen. Een grotere tegenstelling dan de sterrenhemel en kleine kinderen kun je bijna niet bedenken. Davids verwondering blijft tastbaar in de psalm.

Wat doet God dan met die stemmen van kinderen en zuigelingen? Dat is nog niet zo gemakkelijk te zeggen. Er zijn verschillende vertalingen van de Hebreeuwse zinnen mogelijk. Ik zet even twee vertalingen naast elkaar en zal u er verder niet mee vermoeien.

De NBV zegt:

*"Met de stemmen van kinderen en zuigelingen
bouwt u een macht op tegen uw vijanden
om hun wraak en verzet te breken."*

En de Herziene Statenvertaling (HSV):

*"Uit de mond van kleine kinderen en zuigelingen
hebt U een sterk fundament gelegd, omwille van Uw tegenstanders,
om de vijand en wraakzuchtige te laten ophouden."*

Zo heb je de bedoeling van Davids woorden wel te pakken, dunkt me.

God de HEER legt met die kinderstemmen een sterk fundament voor een bolwerk, waarmee hij zich keert tegen zijn vijanden. Waar die tegenstanders van God – en van zijn volk – uiteindelijk op stuklopen. Waar zijn stilvallen en ophouden. Want God schakelt ze uit.

Daar gebruikt de HEER de stemmen van kinderen en zuigelingen voor. Het zijn geduchte wapens in Gods hand. Onvoorstelbaar eigenlijk!

Kinderstemmen zijn teer en meestal ongearticuleerd. Een baby huult een beetje. Of soms een heleboel. En hij ligt te kraaien in de kinderwagen, de Maxi-Cosi of de box. En een peuter zingt op zijn manier een liedje voor de Heer. "Lees je Bijbel, bid elke dag. Dat je groeien mag." Of: "Een fontein vol van blijdschap..."

Vertederend, vinden wij. Ontwapenend is ook een goede term.

De stemmen van kinderen en zuigelingen zijn machtige instrumenten in de hand van God. Zij geven een sterk geluid, waartegen Gods vijanden het moeten afleggen. Waarom? Omdat God zich aan onze kleintjes verbindt. Hij heeft in zijn algemeenheid een zwak voor de zwakken, onder andere de kinderen.

Dat brengt me bij de vraag: Hoe zit het dan met de stemlozen? De kinderen die niet levensvatbaar bleken te zijn, te zwak om te blijven leven? De 'bloemen in de knop

gebroken en voor de ochtend van haar bloei vergaan'? ¹ [We denken aan jullie dochtertje Annalien.] Of kinderen die zo diep zwakzinnig zijn, dat ze bijna geen geluid kunnen voortbrengen?

Wat doet God de HEER met hen? Hij, de machtige God gaf en geeft ze in elk geval zijn liefdevolle aandacht en een volmaakt leven in zijn nabijheid. Nu of later.

*"U die aan de hemel uw luister toont -
met de stemmen van kinderen en zuigelingen
bouwt u een macht op tegen uw vijanden
om hun wraak en verzet te breken."*

Hoe reëel is het wat David hier zingt? Is hij niet veel te optimistisch?

Kinderen zijn in onze wereld de kwetsbaarste mensen. Zij zijn vaak het eerst en ergste slachtoffer van oorlog en geweld? Een wereld waar mensen niet schromen om kinderen te schenden, te verhandelen, te ronselen of te doden.

Overschreeuwt David zichzelf niet?

Er bestaat geen gemakkelijk antwoord op deze schrijnende vragen. God, waar bent u? Heer, wat doet u met de stemmen van deze kinderen en zuigelingen? U hoort ze toch wel?

Laten we, terwijl we het antwoord op deze vragen schuldig blijven, toch vasthouden dat het ook hier gaat om God de HEER en de luister van zijn naam.

De combinatie van de naam van de HEER met de kinderstemmen blijft ons verwonderen. Als de naam van de HEER een verbinding aangaat met de stemmen van kinderen en zuigelingen, dan komt er – ongemerkt – een energie vrij, die te vergelijken is met een kernreactie.

Andere vergelijking: de stemmen van Gods kleine mensenkinderen vormen de basis van Gods militaire fanfare. Daarmee breekt God, zegt David, wraak en verzet van Gods vijanden.

Ongelooflijk, maar waar!

4. Groot mensenkind?

David kijkt naar de sterrenhemel en ziet daar de luister van God. Hij is diep onder de indruk. En dan kijkt hij ook even naar zichzelf en naar de mensen. Een stukje zelfreflectie, zouden wij vandaag zeggen.

*"Zie ik de hemel, het werk van uw vingers,
de maan en de sterren door u daar bevestigd,
wat is dan de sterveling dat u aan hem denkt,
het mensenkind dat u naar hem omziet?" (vs. 4,5)*

God bevestigt met zijn vingers de sterren in het firmament, in het groot heelal. Wat een precisiewerk.

En deze HEER, onze Heer, denkt aan de sterveling op aarde. Ziet om naar het mensenkind. Minuscule poppetjes, als je bedenkt hoe eindeloos onmetelijk het heelal is.

¹ Gedicht van Willem Kloos, *Ik ween om bloemen in de knop gebroken*.

Het mensenkind is een sterveling, meer niet.

Ho even! De mens is Gods mensenkind, zegt de Bijbel. Zegt de Heilige Geest zelf. Hij is door God geschapen, gemaakt naar het evenbeeld van God. Lees Genesis 1 en 2 maar. En verwonder je over de zorgvuldigheid en de precisie, waarmee God de mens heeft geschapen, mannelijk en vrouwelijk. Werk van Gods vingers in optima forma. Het mensenkind mag iets van God laten zien.

David zingt:

*"U hebt hem bijna een god gemaakt,
hem gekroond met glans en glorie,*

*hem toevertrouwd het werk van uw handen
en alles aan zijn voeten gelegd."* (vs. 6,7)

God heeft zijn mensenkind versierd met glans en glorie. Dat kun je nauwelijks bevatten. Zeker niet na de zondeval van Genesis 3. Toch laat God nog steeds zijn glorie afstralen op de mens. Helaas leggen wij daar een waas over, of het verduisteringsgordijn van onze zonde en van het kwaad.

Toch blijft staan: *"U hebt hem bijna een god gemaakt..."* Dat is ook best weer een moeilijke zin. Hoezo, bijna een God?

De mens mag de eerste zijn onder God. En hij mag als Gods rentmeester het beheer voeren over dieren en planten, over heel de aarde.

Je kunt zelfs zeggen: voor dieren en planten is de mens als een god (met kleine letter). Bevoegd om te heersen en macht uit te oefenen. Al is 'macht' een heel besmet woord in onze wereld.

Als een god zijn. Wij kennen in onze taal de uitdrukking: 'Leven als een god in Frankrijk.' Dat is een leven in uitbundige overdaad, bourgondisch tot in de puntjes. Maar zoiets bedoelt de HEER niet, als hij het mensenkind bijna een god maakt.

Als een god zijn. Dat is God laten zien en vertegenwoordigen, in liefde, respect en fijnzinnige omgang met al het werk van God, dat ons is toevertrouwd.

God legt alles aan de voeten van zijn mensenkind. Je begrijpt wel, dat God daarmee niet bedoelt dat je dat met je lompe voeten mag vertrappen. God geeft het niet om dood te schoppen.

Alles ligt immers ook aan de voeten van God? En kijk dan eens hoe hij er mee omgaat, vol liefde en precisie.

In een kinderfilm van een jaar of tien geleden – Abeltje – kwam deze uitspraak voor: 'Een dier is door de schepper geschapen om opgepeuzeld te worden.' Vooral de plofkip en de kiloknaller, denk ik er in 2012 dan bij.

Psalm 8 zegt iets anders, nietwaar. God vertrouwt het mensenkind het werk van zijn handen toe. En dan geeft David een korte opsomming van de verschillende soorten dieren die hij kent.

*"schapen, geiten, al het vee,
en ook de dieren van het veld,
de vogels aan de hemel, de vissen in de zee
en alles wat trekt over de wegen der zeeën."* (vs. 8,9)

Laat zien dat je respect hebt voor het werk van Gods handen. Ga daar dus zeer zorgvuldig mee om. En heb daarbij oog voor de luister van Gods naam.

Immers, daar draait het om in het leven van Gods mensenkind. Het gaat om de eer van Gods naam.

En de psalm eindigt zoals hij begon:

*"HEER, onze Heer,
hoe machtig is uw naam
op heel de aarde." (vs. 10)*

Tenslotte nog dit. De Bijbel zegt in Hebreeën 2: Dat mensenkind van God uit Psalm 8 is uiteindelijk de Mensenzoon, Jezus Christus. Hij draagt Gods kroon en glorie. Want God heeft hem allemaal gegeven in de hemel en op de aarde.

Groot mensenkind is hij. En wie aan hem en zijn naam verbonden is, deelt in die luister. Hij / zij krijgt de oorspronkelijke heerlijkheid ook weer terug. Nu al een beetje. Straks volkomen.

De stemmen van kinderen en zuigelingen zijn daarvan een voorspel.

God en zijn mensenkind. Heer, onze God, hoe heerlijk is uw naam!

Amen.